

OBVESTILA

REZULTATI ANKETE MED BRALCI ZGODOVINSKEGA ČASOPISA

Uredništvo Zgodovinskega časopisa je skupaj s prvo številko 43. letnika poslalo bralcem tudi anketo. Prejelo je petindvajset izpolnjenih anketnih listov. Ne moremo reči, da smo pričakovali boljši odziv, saj je bil podoben tudi pri anketi pred leti. Vendar nam tudi ti anketni listi dajo nekatere odgovore. Anketne liste so izpolnili bralci v starostnem razponu od 22. do 81. leta starosti. Deset anketirancev je bilo starejših od štirideset in petnajst mlajših od štirideset let. Devetnajst anketirancev je bilo moških, šest žensk. Po šolski izobrazbi je bila med ženskami ena s srednjo, po dve imata višjo in visoko, ena pa doktorat znanosti. Med moškimi imajo štirje višjo, enajst visoko izobrazbo, po dva magisterij in doktorat. Največ, deset, anketirancev je profesorjev zgodovine, po dva sta arheologa, predmetna učitelja, študenta in upokojenca, po eden pa je duhovnik, kustos, pravnik, umetnostni zgodovinar, univerzitetni profesor in urednik, eden pa svojega poklica ni navedel.

Sestnajst anketirancev je začelo brati Zgodovinski časopis po letu 1970, šest ga je bralo že pred tem, trije na to vprašanje niso odgovorili. Triindvajset anketirancev je naročnikov Zgodovinskega časopisa, dva ga bereta v svoji delovni organizaciji. Med anketiranimi je tudi štirinajst rednih bralcev Kronike, deset jih bere Kroniko občasno, eden ni odgovoril. Devet je rednih bralcev Časopisa za zgodovino in narodopisja, osem je njegovih občasnih bralcev, trije te revije ne berejo, pet jih ni odgovorilo. Redni bralci Prispevkov za novejšo zgodovino so štirje, občasni je dvanajst, nikoli jih ne bereta dva, sedem jih ni odgovorilo. Pouk zgodovine redno bere anketiranec, šest ga bere občasno, nikoli ga ne bere devet in brez odgovora je ravno tako devet anketirancev. Med redne bralce Borca so se uvrstili štirje anketiranci, dvanajst ga bere občasno, trije nikoli, šest anketirancev ni odgovorilo. Lokalne zbornike redno bere deset anketirancev, štirinajst jih lokalne zbornike bere občasno, eden ni odgovoril. Med anketiranci jih je bilo veliko tudi udeležencev zborovanj slovenskih zgodovinarjev. Pet se jih je udeležilo zborovanja v Celju 1982, eden je bil v Brežicah 1984 in po devet v Tolminu 1986 in na Ptuj 1988.

Na vprašanje »Kaj preberete v Zgodovinskem časopisu?« je bilo seveda možnih več odgovorov. Štiriindvajset anketirancev je odgovorilo, da prebere razprave, knjižne ocene in poročila. Enaindvajset anketirancev je odgovorilo, da prebere polemike. Devetnajst jih prebere tudi nekrologe, po osemnajst jubilejne zapise in bibliografije, sedemnajst poročila o strokovnih srečanjih in petnajst društvena poročila.

Podobno je bilo mogoče na vprašanje »Kateri prispevki vas zanimajo?« odgovoriti z več odgovori. Izmed ponujenih odgovorov so največ odločitev dobili prispevki iz srednjega veka in kulturne zgodovine, po šestnajst. Trinajst odgovorov je dobila antika, po dvanajst obdobji od 1848 do 1918 in po letu 1945, enajst obdobje od 1918 do 1941, po deset arheologija in obdobje od 16. do 18. stoletja, po osem obdobji od 1789 do 1848 in od 1941 do 1945, sedem gospodarska zgodovina. Šest tematika pouka zgodovine, pet metodika pouka zgodovine in eden politična zgodovina Slovencev. Če primerjamo želje bralcev s tematiko v zadnjih treh letnikih ZČ objavljenih prispevkov, bi lahko sklepali, da so bili najbolj zadovoljni tisti, ki jih zanima čas 1848—1918, nato še interesi za čas 16. do 18. stoletja, srednji vek in 1918—1941. Manj od želja je bilo objav o povojnem obdobju in kulturni zgodovini, pa tudi o antiki in arheologiji.

Na vprašanje, ali je posameznih vrst prispevkov v Zgodovinskem časopisu preveč, primerno ali premalo, je najpogostejši odgovor primerno. Ponekod seštevek ni enak številu anketirancev, saj nekateri na to vprašanje niso odgovorili. Za razprave je dvajset odgovorov primerno, dva preveč in eden za premalo. Pri polemikah je trinajst odgovorov za primerno, en za preveč in osem za premalo; prevladuje torej želja po kresanju mnenj. Osemnajst anketirancev meni, da je poročil o srečanjih primerno, eden, da jih je preveč, in dva, da jih je premalo. Za primerno število jubilejnih zapisov in nekrologov je glasovalo dvajset anketirancev; po eden je menil, da jih je preveč oziroma premalo. Sestnajst odgovorov je bilo za primerno število knjižnih ocen, sedem jih je menilo, da jih je premalo; opazno povečanje števila recenzij v zadnjih letnikih ima torej podporo bralcev. Štirinajst jih je menilo, da je število bibliografij primerno, eden, da jih je preveč in osem, da jih je premalo. Osemnajst jih je mnenja, da je društvenih obvestil primerno število, za enega jih je bilo preveč in za dva premalo.

Sedemnajst anketirancev je na vprašanje, kakšni se jim zdijo prispevki glede na dolžino, odgovorilo da so primerno dolgi, osem jih je odgovorilo, da so predolgi. Pojavilo se je tudi nekaj odgovorov, da so nekateri prispevki prekratki. Naslednje, kar

nas je zanimalo, je bila težavnost prispevkov. Dvajset anketirancev je odgovorilo, da se jim zdijo prispevki primerno zahtevni, petim se zdijo pretežki. Pojavili so se tudi odgovori, da so prispevki šolski, pokroviteljski, monopolistični in dogmatski.

Velike večine, dvaindvajset anketirancev, ne moti, če so prispevki objavljeni tudi v srbohrvaščini, le dva sta izjavila, da ju to moti. Pripisani so bili tudi nekateri drugačni odgovori: zakaj ne bi bili članki objavljeni tudi v nemščini, ali, da jih srbohrvaščina ne moti, če bi se lahko razprave objavile tudi v drugih jezikih.

Z naslednjim vprašanjem smo želeli izvedeti, kateri članki so v zadnjem času pritegnili največ pozornosti bralcev. Med odgovori so bili omenjeni skoraj vsi članki v zadnjih letnikih Zgodovinskega časopisa, spodnje pa smo našli, ker so bili zabeleženi večkrat. Največ zanimanja med anketiranci je npr. pritegnil članek Vinka Rajšpa o čarovniških procesih na Slovenskem, potem članek Janeza Rotarja o virih Trubarjevega poimenovanja dežel in ljudstev in njegovi dediščini, Petra Schreinerja o trgovih in trgovini v dobi Paleologov pa tudi Janeza Švajncerja o vojaški organiziranosti Slovencev v srbski vojski in o nastanku slovenske vojske in referat Boga Grafenauerja o nastanku prve jugoslovanske države.

Poglejmo si nekaj odgovorov na vprašanje, kaj so bralci v zadnjih treh letih pogrešali v Zgodovinskem časopisu. Med odgovori najdemo naslednje teme: o etnogenezi Slovencev, Slovenci in Avari v Kaganatu, Karni, Reti, Bavarci, objave referatov s posvetovanj in okroglih miz in o posameznih ožjih zgodovinskih tematikah, teme iz gospodarske zgodovine. Eden od anketirancev pravi, da je ugotovil, da se objavljajo prispevki stalnih dopisnikov. Manjkajo temeljne raziskave iz naselitvenih teorij in zgodovine po letu 1937, kulturna zgodovina v širšem smislu. Potrebna bi bila širša uredniška politika, ki bi Zgodovinski časopis razširila na sociološko, etnološko, metodološko in teoretično področje. Posamezni bralci si še posebej žele razprave iz zgodovine Štajerske, Prekmurja, iz srednjega veka, agrarne in politične zgodovine, o stankah med obema vojnoma, o slovenskem izseljenstvu, o kulturi Slovencev v svetu, o povojni zgodovini, o narodnoosvobodilnem boju in o času od 1918 do 1941. Štirim anketirancem se zdi delež razprav, ki ne govorijo o slovenski zgodovini, velik oziroma prevelik, sedemnajstim se zdi ta delež primeren in štirim premajhen; v povprečju je delež torej ustrezen.

Devetnajst anketirancev je odgovorilo, da jim branje Zgodovinskega časopisa služi pri širjenju splošne izobrazbe, desetim pri znanstveno-raziskovalnem delu, štirim pri pedagoškem delu, dvema pri študiju zgodovine, enemu za vrednotenje starejših fondov knjižnice in enemu za propagiranje nacionalne identitete našega avtohtonega naroda. Pet anketirancev je z objavami že sodelovalo pri Zgodovinskem časopisu, enajst pa jih je to pripravljeno storiti. Slednje uredništvo vabi, naj se oglasi s svojimi prispevki.

Za konec si pogledajmo še druge pripombe, ki so jih anketiranci pripisali: Zgodovinski časopis bi morali poenostaviti, napredaj naj bi bil v kioskih, naj bi bil cenejši (ZČ je za naročnike že sedaj med najcenejšimi slovenskimi strokovnimi revijami — op.), pohvalili so uredništvo, ugotavljali, da je premalo sodelavcev iz vrst praktikov, spraševali, zakaj so nekateri jubileji na začetku, drugi na koncu Zgodovinskega časopisa; Zgodovinski časopis naj izhaja četrtletno (to se dogaja že od leta 1987 — op.), naj bo dostopnejši tudi številnim ljubiteljem zgodovine, naj bo primeren za vsakega izobraženca, grajali so zakasnitve, premalo člankov je iz kulturne in cerkvene zgodovine in več naj bo arheoloških člankov.

Bojan Balkovec